

Conferentie Leesoffensief Heel mbo leest! Vrijdag 10 november 2023

Op deze conferentie besteden we aandacht aan het belang van betekenisvol lezen en de wijze waarop Mbo-scholen kunnen bijdragen aan de leesmotivatie, leesplezier en effectief leesgedrag van de studenten. De handreiking Leesoffensief Heel mbo leest! wordt gepresenteerd. Daarnaast passeren achtergronden en onderzoeksresultaten, didactische modellen, goede praktijken en praktische scenario's de revue. U kunt neuzen in de Mbo-boekenkasten en we gaan in gesprek met auteurs van boeken die mbo-studenten aanspreken. Dit alles onder de bezielende leiding van dagvoorzitter Özcan Akyol.

Programma Conferentie Leesoffensief Heel mbo leest!

- 9.30 Opening door *Özcan Akyol*
Gerlien van Dalen, directeur - bestuurder Stichting Lezen en Rianne van der Meij, bestuurder MBO Raad en Lid College van bestuur ROC Mondriaan
- 10.00 Handreiking 'Heel mbo leest! Leesoffensief mbo' aanbieden aan *Feite Hofman, directeur-generaal Hoger Onderwijs, Beroepsonderwijs, Wetenschap en Emancipatie*
- 10.15 Lezen en leersucces: onderzoeksresultaten. *Erna van Koeven, lector Hogeschool Windesheim*
- 10.45 Studenten vertellen over het plezier van lezen. *Panelgesprek o.l.v. Özcan Akyol*
- 11.15 Pauze
- 11.30 Deelsessies ronde 1
1. Heel Rotterdam leest!
Ineke de Roo, Techniek College Rotterdam, Caroline van Eijk, Albeda en Renske Beers, Zadkine
 2. Tien jaar lezen op Deltion College! Toen, nu en straks.
Lammie Prins, Deltion College en Erna van Koeven, Windesheim
 3. Lezen tijdens de les. *Annemieke Bonnema, ROC Rivor en Conrad Berghoef, Firda*
 4. Ervaringen met NOVA LEEST.
Fanny Zandvliet en Tineke van den Bogaard, NOVA College en Geert-Jan Davelaar, Probiblio
 5. Een vliegende start met leesbevordering.
Jacqueline Coronel en Angélique Woudenberg, MBO College Airport en Fleur Basten, MBO College West
 6. Heel Den Haag leest! *Rosa Rupert en Marjolein Kool, Mondriaan*
- 12.30 Lunch met 'Mbo-boekenkast'
- 13.15 Auteurs vertellen over schrijven voor jongeren. *Panelgesprek o.l.v. Özcan Akyol*
- 13.45 Leesscenario: Lezen in het MBO en brede vorming. *Tineke Ernst en Heleen Copini, Onderwijs124*
- 14.15 Gesprek met Leesconsulenten Yannic van Daele en Sandra Hillebrand over de samenwerking met ROC's.
- 14.45 Pauze
- 15.00 Deelsessies ronde 2
7. Bouwen aan een rijke leescultuur: de Bibliotheek op school mbo.
Caroline Heijer en Marleen Wijnen, Stichting Lezen
 8. Proeverij Leesplezier in het mbo. *Renée den Breems, Passionate Bulkboek*
 9. Lezen op het PWO, een onmisbare beroepsvaardigheid. *Liselotte Dessauvagie, Stichting Lezen*
 10. De student leest! Samen ontdekken wat werkt bij lezen. *Inge van Meelis en Anne Middelweerd, ITTA*
 11. Help! Een boek in het mbo. Eerste hulp bij lezen. *Yannic van Daele en Annette Janssen, Huis73*
 12. Leesbevordering op maat: rekening houden met verschillen. *Femke Scheltinga, ITTA*
- 16.00 Afsluiting door *Özcan Akyol*
- 16.15 Borrel

Extra bijdrage: lied 'Lezend Leren' over het ontsnappen aan de dagelijkse realiteit door te lezen. Gezongen door Marjolein Kool

Beschrijving inhoud Conferentie Leesoffensief Heel mbo leest!

Dagvoorzitter Özcan Akyol

Özcan Akyol (Deventer, 1984), ook wel bekend als Eus, is een Nederlandse schrijver, columnist en presentator. Hij debuteerde in 2012 met de semi-autobiografische schelmenroman *Eus* en ontwikkelde zich daarna tot een creatieve duizendpoot. Hij schreef ook de roman *Toerist* en later dit jaar verschijnt alweer zijn derde boek *Afslag 23*. Eus is ook columnist voor verschillende kranten en tijdschriften. Hij schrijft hierin over variërende onderwerpen, van binnenlandse politiek tot ons onderwijssysteem en sport. Hij maakte furore als televisiepresentator met succesvolle titels als *De Neven van Eus*, *Sterren op het Doek*, *De Geknipte Gast*, *Home of Eus* en *Eus' Boekenclub*.

Los hiervan presenteert hij zich als literatuur-propagandist, zoals NRC Handelsblad hem noemde en bezoekt hij elke week minimaal één middelbare school in Nederland om jongeren te enthousiasmeren voor het lezen van boeken. Hij wordt ook regelmatig gevraagd om op te treden als dagvoorzitter en interviewer op verschillende evenementen. Daarnaast verzorgt hij wekelijks lezingen over zijn eigen literaire werk in heel Nederland.

Lezen en leersucces

Erna van Koeven, Windesheim

We hebben inmiddels veel kennis over lezen in het mbo en we kennen ook de aanbevelingen om het tot een succes te maken: beleid, bibliotheek, tijd, deskundigheid. Toch heeft lezen in mbo-opleidingen nog steeds de vreemde eigenschap om te verschijnen en ook weer te verdwijnen zonder dat je er erg in hebt. Om te begrijpen hoe dat komt, zoomen we in op de mbo-praktijk: van een enorme (talige) diversiteit tot een toevallige ontmoeting bij het koffieapparaat. Wat is nodig om lezen echt tot een succes te maken?

*Erna van Koeven is hoofddocent en onderzoeker bij de afdeling educatie van de hogeschool Windesheim in Zwolle. Ze heeft onder andere onderzoek gedaan naar vrij lezen in het mbo, verzorgt lezingen en trainingen op het gebied van taal en lezen op ROC's (en in po en vo) en is samen met Anneke Smits auteur van het boek *Rijke taal (v)mbo. Taal didactiek voor het (voorbereidend) middelbaar**

Leesscenario: Lezen in het MBO en Brede Vorming

Tineke Ernst en Heleen Copini, Onderwijs124

Ieder mens heeft een aangeboren behoefte aan verhalen. Het lezen van een boek biedt houvast, geborgenheid en zicht op nieuwe werelden. Dat is ook precies waar Brede Vorming over gaat. Het lezen van verhalen over de ander in diens wereld is een spiegel voor jou en jouw wereld. De student leert daarmee nadenken over wie deze is en wie de student graag zou willen zijn. Tegelijkertijd wordt gezegd dat de leesvaardigheid van de Nederlandse jongeren daalt. De vraag gaat over hoe lezen te stimuleren in het mbo rondom Brede Vorming. Het leesscenario biedt handvatten om de student weer of meer aan het lezen te krijgen én proberen we middels lezen de ontwikkeling van Brede Vorming te voeden.

Tineke is begeleidingskundige voor het onderwijs. De professionele ontwikkeling van de onderwijswerker en diens organisatie – de school – boeit haar. Ze kijkt een situatie systemisch en ziet mogelijkheden. In haar begeleiding gebruikt ze haar intuïtie; met haar creativiteit en theoretische kennis weet ze altijd een nieuw perspectief aan te boren. Tineke heeft 15 jaar ervaring in het Middelbaar Beroeps Onderwijs vanuit diverse functies. In haar begeleiding zie je dit terug; de praktijk is haar uitgangspunt. Ze beantwoordt de vraag: “wat werkt hier?” door de juiste vragen te stellen en te luisteren. Naast werkzaamheden voor Onderwijs124 geeft Tineke coaching en supervisie vanuit haar bedrijf ‘Ernst & Eigen’.

Heleen werkt al geruime tijd met veel plezier in het onderwijs. Enerzijds als trainer in het mbo gericht op maatschappelijke diensttijd. Anderzijds als hbo-docent op ArtEZ University of the Arts bij de opleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving. De master Orthopedagogiek heeft haar fascinatie voor menselijk gedrag aangewakkerd en haar Docent Theater opleiding heeft haar doen inzien hoe je de verbeelding kunt inzetten om mensen een stap verder te helpen. In haar werk staat de lerende mens centraal, vaak vanuit een artistieke invalshoek. Naast haar werkzaamheden bij Onderwijs124 werkt Heleen als trainingsactrice bij verschillende organisaties.

Beschrijving deelsessies Conferentie Leesoffensief Heel mbo leest!

Deelsessie 1. Heel Rotterdam leest!

Ineke de Roo, Techniek College Rotterdam, Caroline van Eijk, Albeda en Renske Beers, Zadkine

Hoe een leesinitiatief op één school een gemeenteproject werd en van daaruit succesvol geïmplementeerd op een andere school. Met Zadkine als grondlegger en Albeda als lichtend voorbeeld en met Techniek College Rotterdam ertussenin, probeert Heel Rotterdam Leest een flinke slag te slaan tegen de 'ontlezing' in de gehele onderwijskolom van de havenstad. Ineke, Caroline en Renske vertellen over de ontstaansgeschiedenis en de behaalde successen. Ze geven tips over hoe je het wel of juist beter niet kunt aanpakken. Vergeet je pen en een paar goede schoenen niet, want lezen op een Mbo is vooral DOEN.

Ineke werkt als docent Nederlands bij Techniek College Rotterdam waar zij tijdens de lessen studenten – voornamelijk jongens – enthousiast maakt voor lezen. In haar rol van taalcoördinator maakt zij collega's binnen TCR warm om leesprojecten op te starten. Zij is in 2019 als kwartiermaker gestart met Heel Rotterdam Leest. Daarnaast werkt zij bij het CvTE.

Caroline werkt sinds 2009 bij de stafafdeling Onderwijs & Kwaliteit van Albeda met taal (en rekenen) als een van haar aandachtsgebieden. Daarnaast is ze trekker van het Albeda-brede strategisch project 'Taalkracht: geletterdheid & studiesucces'. Leesbevordering heeft hierin een prominente plek onder de noemer 'Heel Albeda leest'. Caroline studeerde Nederlands in Leiden en was van 1990 - 2009 in verschillende rollen werkzaam binnen Educatie en Inburgering.

Renske werkt sinds 3 jaar bij de beleidsafdeling Onderwijs & Kwaliteit van ROC Zadkine en is daar onder andere projectleider van het in 2019 gestarte project Heel Zadkine Leest. Daarnaast is ze lid van de projectgroep Heel Rotterdam Leest. Renske heeft een achtergrond als docent Nederlands, NT2 en Italiaans.

Deelsessie 2. Tien jaar lezen op Deltion College! Toen, nu en straks

Lammie Prins, Deltion College en Erna van Koeven, Hogeschool Windesheim

In deze presentatie gaan we terug in de tijd en blikken we vooruit. Deltion leest al tien jaar. Wat hebben we geleerd in die tijd? Hoe ziet het lezen op Deltion er nu uit? En hoe willen we verder? *Do's* en *don'ts* voor alle ROC's die ook willen gaan lezen met hun studenten.

Lammie Prins is projectleider generiek onderwijs op Deltion College in Zwolle. Daar houdt ze zich bezig met het schrijven van plannen en doorvoeren van de ontwikkelingen voor de vakken Nederlands, Engels, rekenen en burgerschap. Daarnaast houdt zij zich o.a. bezig met de implementatie van vrij lezen en de bestrijding van laaggeletterdheid op het mbo. Ze is lid van de kerngroep taal van het Kennispunt taal en rekenen. Ook is ze lid van de expertgroep herijking referentiekader Nederlandse taal mbo. Voordat ze projectleider was, heeft ze jarenlang Nederlands gegeven aan beveiligers en handhavers in opleiding (mbo-niveau 2 en mbo-niveau 3) en daarvoor in het voortgezet speciaal

onderwijs. Daar combineerde ze vrij lezen met burgerschap, het beroep en het schoolvak Nederlands.

*Erna van Koeven is hoofddocent en onderzoeker bij de afdeling educatie van de hogeschool Windesheim in Zwolle. Ze heeft onder andere onderzoek gedaan naar vrij lezen in het mbo, verzorgt lezingen en trainingen op het gebied van taal en lezen op ROC's (en in po en vo) en is samen met Anneke Smits auteur van het boek *Rijke taal (v)mbo. Taal didactiek voor het (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs.**

Deelsessie 3. Lezen tijdens de les

Annemieke Bonnema, ROC Rivor en Corad Berghoef, Firda

‘Gun de studenten meer leesplezier, pak het groter aan en zet in op een leesproject met als doel heel het roc aan het lezen te krijgen!’ Esther en Conrad delen hun eigen ervaringen met lezen in de les. Ze presenteren ideeën die kunnen dienen als inspiratie en handvatten voor andere docenten die meer aandacht aan lezen willen besteden in de les. Deelnemers gaan zelf ook aan de slag. Aan de hand van een interactieve opdracht maak je een boekenlijst die je mee kunt nemen naar je eigen school. Conrad Berghoef deelt graag zijn ervaringen rond vrij lezen in de les, gesprekken met studenten over lezen, ervaringen met voorlezen en opdrachten bij boeken en gesprekken met ouders over het belang van lezen.

Annemieke Bonnema werkt met veel plezier als docent Nederlands bij ROC Rivor. In haar lessen is er ruimte voor het lezen van een boek. Zij hoopt daarmee liefde voor de taal en een grotere taalvaardigheid te stimuleren. Naast haar werk als docent Nederlands zit Annemieke ook in de Examencommissie en werkt zij voor het CvTE.

Conrad Berghoef is docent Nederlands bij de afdeling Zorg en Entree bij Firda in Drachten. Sinds een aantal jaar geeft hij het lezen en leesplezier een prominente plek in zijn lessen. In coronatijd bracht hij op de fiets leesboeken naar zijn studenten, om het lezen te blijven stimuleren. Zijn ervaringen daarbij tekende hij op in het boek ‘Leraar op de fiets’.

Deelsessie 4. Ervaringen met NOVA LEEST

Fanny Zandvliet en Tineke van den Bogaard, NOVA College en Geert-Jan Davelaar, Probiblio

Het Nova College werkt samen met de bibliotheek aan het leesoffensief NOVA LEEST. Wat in 2018 startte met 16 docenten en een kleine 50 groepen heeft zich nu ontwikkeld tot een programma op vier vestigingen (Haarlem, Hoofddorp, Beverwijk en Amstelveen) in samenwerking met de vier Openbare Bibliotheken in deze steden. De samenwerking vindt plaats op basis van de aanpak de Bibliotheek *op school* mbo. Studenten krijgen tijd voor vrij lezen, bibliotheek en docenten stellen samen een collectie aansprekende boeken samen, organiseren activiteiten en wisselen kennis uit via werkgroepen en trainingen. In deze workshop worden de goede én minder goede ervaringen met dit programma gedeeld. We bespreken wat we willen bereiken, wat onze werkwijze is, hoe docenten dit in de praktijk aanpakken en hoe wij dit organiseren en borgen vanuit onze verschillende rollen.

Fanny Zandvliet is al vele jaren werkzaam als docent, manager en onderwijsadviseur binnen educatie en in het middelbaar beroepsonderwijs. Het onderwijs aan en de begeleiding van studenten met betrekking tot taal, rekenen, loopbaan en burgerschap heeft altijd haar interesse en aandacht (gehad). In 2018 heeft zij vanuit het Nova College het initiatief genomen om tot een structurele samenwerking met de bibliotheken in haar regio te komen, met als doel door middel van het lezen (van fictie) de taalontwikkeling (en indirect ook de persoonlijke ontwikkeling) van studenten te stimuleren. Samen met collega's en de bibliotheken probeert Fanny dit binnen het programma NOVA LEEST te realiseren.

Tineke van den Bogaard is docent Nederlands en burgerschap aan de opleidingen installatie- en elektrotechniek van het Nova College in Beverwijk. Daarnaast is ze studiebegeleider. Ze begeleidt vooral NT2-studenten. Daarnaast is ze taalcoach en leescoördinator. Op de locatie Beverwijk zet Tineke zich onder andere in om 'HET LEZEN' meer op de kaart te zetten.

Geert-Jan Davelaar werkt als adviseur educatie mbo en projectleider leesbevordering in de bibliotheek 13+ bij Probiblio. Als provinciale ondersteuningsinstelling heeft Probiblio de opdracht om openbare bibliotheken in Noord-Holland en Zuid-Holland te helpen met hun maatschappelijke taak. Als adviseur helpt Geert-Jan bibliotheken in deze provincies hun samenwerking met het (v)mbo vorm te geven, daarnaast is hij betrokken bij het landelijk kernteam Jeugd & Onderwijs die zich voor alle bibliotheken in Nederland inzet voor de ontwikkeling en kwaliteitsbewaking van programma's zoals de Bibliotheek op school.

Deelsessie 5. Een vliegende start met leesbevordering

Jacqueline Coronel, MBO College Airport, Angélique Woudenberg, MBO College Airport en Fleur Basten, MBO College West

Een goede leesvaardigheid bij studenten is essentieel voor studiesucces, voor functioneren in de beroepspraktijk en om mee te kunnen doen in de maatschappij. Om deze vaardigheid zo goed mogelijk te ontwikkelen is het belangrijk dat studenten lezen binnen een groot aantal gevarieerde contexten en ervaringen. Lezen is dus niet alleen van belang bij het vak Nederlands, maar bij alle vakken. In deze workshop nemen Angélique Woudenberg, Jacqueline Coronel en Fleur Basten je mee in hoe zij leesvaardigheid in een zo breed mogelijke context binnen hun opleiding hebben ingevoerd! Denk aan: vrij lezen bij verschillende vakken, samenwerking met de OBA, taalkaarten voor vakdocenten en meer ...

Jacqueline Coronel werkt als docent Nederlands op het MBO College Airport. Liefde voor literatuur is haar met de paplepel ingegoten, met ouders die altijd voorlezen. Zodra ze zelf kon lezen verslond ze boeken. Na de docentenopleiding heeft Jacqueline dan ook de master Letterkunde gedaan.

Jacqueline is het leesproject op ROC Airport begonnen, omdat, naast dat het voor zoveel meer goed is, ze haar studenten ook het kunnen genieten en leren van verhalen wil meegeven. Haar uiteindelijke doel? Dat is om zoveel mogelijk mensen weer de fijne bezigheid van lezen te laten inzien.

Angélique Woudenberg werkt als docent Nederlands bij de opleiding Steward/ Stewardess. Na afronding van de tweedegraads lerarenopleidingen Aardrijkskunde en Nederlands rondde zij ook een master Pedagogiek af aan de Hogeschool Utrecht. Het enthousiasme voor het werken in het onderwijs en het lezen van boeken is van jongs af aan ontstaan, doordat haar moeder (oud-docent) vroeger altijd verhaaltjes voorlas. Leuke en grappige verhalen uit diverse kinderboeken die bewaard zijn gebleven. Toen ze op de havo zat, had ze haar eerste bijbaantje in de grote bibliotheek in Amersfoort. De werkzaamheden bestonden uit het innemen van boeken vanachter de balie en vervolgens weer terugplaatsen in de boekenkasten. Angélique stimuleert studenten om (Young Adult) boeken te lezen die zij zelf leuk vinden, bijvoorbeeld uit de BookTok. Daarnaast is zij actief betrokken bij het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn voor het vak Nederlands, vakoverstijgend lesmateriaal, uitlegvideo's voor studenten, het leesproject en de centrale examinering. Zij is sinds 1997 werkzaam als docent in het mbo-onderwijs.

Fleur Basten is docent Nederlands aan de opleidingen Pedagogisch Werk en Onderwijsassistent. Zij volgde de tweedegraads lerarenopleiding Nederlands aan de Hogeschool Utrecht waar zij haar passie voor lesgeven in het mbo ontdekte. Daarna rondde zij haar master Toegepaste Taalwetenschap met de specialisatie Nederlands als tweede taal (NT2) af aan de Vrije Universiteit van Amsterdam. Hier behaalde zij ook haar NT2-lesbevoegdheid en kwam zij in aanraking met het doen van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Afgelopen jaar is zij samen met collega Meike Korpershoek het Project Geletterdheid gestart. Dit project heeft als doel de geletterdheid van mbo-studenten te stimuleren.

Deelsessie 6. Heel Den Haag leest!

Rosa Rupert en Marjolein Kool, ROC Mondriaan

Leesplezier komt niet vanzelf aanwaaien, maar vergt activerende werkvormen en enthousiasme van docenten, het thuisfront én de omgeving. Daarom is het van belang iedereen in de regio Haaglanden te betrekken bij leesbevordering en leesplezier. De sleutel – of de boekenlegger – ligt namelijk niet alleen in het onderwijs. Om die reden zijn we eind 2022 het Leesoffensief ‘Heel Den Haag leest’ gestart. Opgericht vanuit ‘de klei’ en gedragen door partners uit het gehele onderwijsveld, de bibliotheek, de gemeente en andere (taal)partners.

Dit uur bespreken we met elkaar de kansen en uitdagingen van een dergelijk Leesoffensief. Daarnaast geven we je handige tools die je morgen direct in je les kunt gebruiken.

Rosa Rupert is docent Nederlands bij de School voor Business Support van ROC Mondriaan. Sinds 2020 zet zij zich in voor meer leesplezier in haar lessen. Hiervoor heeft ze bijvoorbeeld een schoolbibliotheek gerealiseerd.

Marjolein Kool is beleidsmedewerker Onderwijs & Innovatie bij ROC Mondriaan. Ze richt zich onder meer op taalbewust lesgeven en contextrijk taalleren. Daarnaast is Marjolein werkzaam als combi-baner bij het Ministerie van OCW.

Op 1 november 2022 startten Rosa en Marjolein samen met tientallen partners het leesoffensief ‘Heel Den Haag leest’. Als projectleiders monitoren ze het plan van aanpak en organiseren ze inspiratiebijeenkomsten voor alle partners in de regio Haaglanden.

Deelsessie 7. Bouwen aan een rijke leescultuur: de Bibliotheek op school mbo

Caroline Heijer en Marleen Wijnen, Stichting Lezen

De Bibliotheek op school mbo is een samenwerking tussen mbo-opleidingen en bibliotheek die zorgt voor een rijke leescultuur op school én voor lezende- en taalvaardige studenten. Daarnaast richt de Bibliotheek op school mbo zich ook op het vergroten van de beroepsvaardigheden van studenten van de opleiding pedagogisch medewerker en onderwijsassistent. Hierbij is een lees-mediaconsulent vanuit de Bibliotheek aan de school verbonden, worden op basis van concrete doelen activiteiten geformuleerd in een lees-mediaplan, hebben studenten toegang tot een aantrekkelijke collectie van rijke teksten en wordt binnen de opleiding vakoverstijgend tijd gefaciliteerd om te lezen en over wat gelezen is te praten. Een aanpak die werkt!

Maar hoe zorg je er met jouw enthousiasme voor dat dit op jouw school van de grond komt? In deze sessie schetsen we een beeld van de stappen in de verschillende fasen van samenwerking, weet je waar jij zelf staat en krijg je inzicht in wat en hoe de samenwerking (nog meer) gaat leiden tot een rijke leescultuur op school.

De sessie is bedoeld voor docenten en lees-mediaconsulenten die stappen willen zetten om de Bibliotheek op school mbo inhoudelijk en organisatorisch te implementeren.

Caroline Heijer werkt als specialist praktijkonderwijs, vmbo en mbo bij Stichting Lezen.

Ze zet zich al jaren in voor de aanpak van de Bibliotheek op school en de daarmee samenhangende structurele samenwerking tussen bibliotheken en scholen. Ook draagt ze vanuit Stichting Lezen graag bij aan de prachtige landelijke leesbevorderingscampagnes die er in Nederland zijn. Ze is een fan van de aanpak van Aidan Chambers en integreert zijn leescirkel waar mogelijk.

Marleen Wijnen werkt als projectleider van de aanpak de Bibliotheek op school mbo bij Stichting Lezen. Vanaf het begin is ze betrokken bij de (door)ontwikkeling van deze aanpak en groot voorstander van de samenwerking tussen bibliotheken en het onderwijs. Simpelweg omdat de combinatie van deze twee werelden een logische stap is en zoveel meer biedt op het gebied van lezen en leesbevordering, juist voor het mbo.

Deelsessie 8. Proeverij *Leesplezier in het mbo*

Renée den Breems, Passionate Bulkboek

Studenten die lezen vergroten daarmee hun woordenschat, concentratievermogen én taalvaardigheid, waardoor zij beter zullen scoren voor alle vakken en hun examens met meer gemak en met positievere resultaten behalen. Het lezen van boeken draagt bovendien bij aan de verbeeldingskracht, de sociaal-emotionele ontwikkeling, zelfredzaamheid en biedt een breder perspectief op de wereld. Toch blijft het voor veel jongeren niet de meest voor de hand liggende hobby. Het ervaren van leesplezier is hierbij de sleutel. Passionate Bulkboek laat zien hoe het tij te keren en studenten hiertoe te verleiden. Tijdens deze proeverij brengen we de jongerencultuur in kaart en geven we suggesties hoe hier met boekentips op aan te sluiten. Dit doen we aan de hand van een inspirerende werkvorm om studenten in korte tijd kennis te laten maken met een breed scala aan boeken passend bij hun belevingswereld en smaak.

Passionate Bulkboek is een Rotterdamse stichting die zich inzet om samen met docenten van jongeren lezers te maken. Het aanbod bestaat uit educatieve programma's met leesbevordering als doel. De programma's sluiten naadloos aan op de kerndoelen en elke methode Nederlands. Als bevlogen leesbevorderaar heeft Renée den Breems, hoofd Leesbevordering & Advies, samen met haar team het uitgangspunt om docenten te helpen waar wenselijk, te ontzorgen en samen met hen te kijken hoe een leescultuur te realiseren. Stap voor stap; door deelname aan de programma's, trainingen - ook op maat! - en advies bij specifieke vragen, helpt de organisatie docenten om hun studenten de positieve leesspiraal te laten ervaren.

Deelsessie 9. Lezen op het PWO, een onmisbare beroepsvaardigheid

Liselotte Dessauvagie, Stichting Lezen

Pedagogisch medewerkers en onderwijsassistenten gaan straks als professional werken met (jonge) kinderen die volop in hun taalontwikkeling zitten. Kinderen leren taal van jongs af aan in en van hun omgeving. Hoe taalrijker die omgeving, hoe makkelijker het gaat. Dus is het van groot belang dat kinderen die toevertrouwd zijn aan de opvang ondergedompeld worden in taal. Een laagdrempelige en leuke manier om dat te doen is voorlezen! Relatief simpel en uitermate succesvol. Ook met de allerkleinsten. Een onmisbare beroepsvaardigheid dus voor elke pedagogisch medewerker, onderwijsassistent (en leerkracht). Liselotte Dessauvagie van Stichting Lezen laat zien hoe dat werkt en waarom praten en voorlezen zo ongelooflijk belangrijk is. Samen onderzoeken we hoe opleidingen mbo-pwo dat gedachtegoed in hun haarvaten kunnen krijgen zodat elke pwo'er een echte leesbevorderaar wordt.

Liselotte Dessauvagie werkte na de pabo als leerkracht in het basisonderwijs. Haar lievelingsvak? Voorlezen natuurlijk! Daarna werkte ze geruime tijd als jeugdbibliothecaris en maakt van haar hobby lezen haar beroep. Met een master Onderwijskunde en Jeugdliteratuur op zak begon ze een eigen bedrijf, Dessgevraagd, waarin ze trainingen, workshops, lezingen en cursussen over jeugdliteratuur en leesbevordering geeft. Want het leesvirus geeft zij graag door. Omdat je van lezen slimmer en wijzer wordt. Bij Stichting Lezen is ze specialist voor de pabo en de mbo-pwo, zodat een nieuwe generatie die met kinderen gaat werken, vanzelfsprekend ook leesbevorderaar is.

Deelsessie 10. De student leest! Samen ontdekken wat werkt bij lezen

Inge van Meelis, Anne Middelweerd, ITTA

De leesaanpak van 'Op maat naar 2F' geeft de student en de docent inzicht en houvast in het leesproces. Welke stappen helpen de student bij het begrijpen van een tekst? 'Op maat naar 2F' biedt een format om met zelfgekozen teksten en realistische taken te werken en samen te ontdekken wat een student kan en wat hem helpt bij het lezen. In deze workshop maak je op een actieve manier kennis met het format en de werkwijze van 'Op maat naar 2F'. De aanpak is uitgewerkt in een praktijkonderzoek naar formatief evalueren bij lezen door Cito Lab, ITTA, ROC Friese Poort en ROC Nijmegen.

Anne Middelweerd en Inge van Meelis werken bij het ITTA als experts op het gebied van NT2-onderwijs en taalontwikkeling in het mbo. Met docenttrainingen, materiaalontwikkeling en advies dragen zij bij aan de uitwerking van taalbewust beroepsonderwijs in de lespraktijk.

Deelsessie 11. Help! Een boek in het mbo. Eerste hulp bij lezen.

Yannic van Daele en Annette Janssen, Huis73

In deze workshop maak je op praktische wijze kennis met enkele werkvormen uit de brochure '25 Werkvormen leesbevordering in het mbo'. Yannic en Annette geven je 'het cadeautje dat lezen heet' mee om direct aan de slag te kunnen met je studenten. Laat je inspireren en uitdagen om met je studenten in gesprek te gaan over boeken, lezen en het nut ervan.

"Ik wil van elk kind een lezer maken." Yannic van Daele werkt als Leesconsulent 0-23 jaar bij Huis73 in 's-Hertogenbosch. Zij is werkzaam als leesbevorderaar en biebjuif bij basisscholen, kinderdagverblijven, het praktijkonderwijs, en bij het Koning Willem I College (mbo).

"Onderschat nooit de kracht van voorlezen en verhalen en blijft steeds zoeken naar dat ene boek dat van jou een gemotiveerde blijde lezer kan maken." Annette Janssen werkt als specialist Lezen bij Huis73 in 's-Hertogenbosch. Ze werkt vanuit de afdeling Onderwijs van de bibliotheek samen met een team leesconsulenten voor kinderopvang en scholen (po, vo, mbo en pabo).

Deelsessie 12. Leesbevordering op maat: rekening houden met verschillen

Femke Scheltinga, ITTA

“Lezen. Ik heb er niet echt een hekel aan, maar ik heb er gewoon geen zin in” of “lezen doe ik niet, want ik heb dyslexie” zijn uitspraken van jongeren in het mbo die vast herkenbaar zijn. Jongeren lezen steeds minder en onderhouden daarmee hun leesvaardigheid onvoldoende. Laaggeletterdheid dreigt toe te nemen onder jongeren. Waarom lezen jongeren niet? Daar kunnen allerlei redenen voor zijn zoals eerdere ervaringen met lezen. Hoe houd je rekening met verschillen tussen jongeren? In deze workshop gaan we aan de slag met effectieve manieren om lezen op maat bij studenten te bevorderen. Hierbij gebruiken we materialen die in een onderzoeksproject ontwikkeld zijn. We kijken naar een aantal casussen en denken na over persoonlijke leesplannen.

Femke Scheltinga is werkzaam bij het ITTA als senior adviseur. Ze heeft ruime ervaring in het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek op het gebied van taal. Ze heeft zich de afgelopen jaren in het bijzonder beziggehouden met leesvaardigheid en dyslexie, maar ook andere aspecten van taalvaardigheid hebben haar interesse.

